

YTTRANDE

Dnr S2021/03381

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 15 juni 2021

Pneumokockvaccination som ett särskilt vaccinationsprogram för personer 75 år och äldre

Sammanfattning

Vi delar beslutsunderlagets bedömning att pneumokockvaccination av personer 75 år och äldre bör omfattas av ett nationellt särskilt vaccinationsprogram.

Vi anser att

- även pneumokockvaccination av personer 65 år och äldre bör omfattas av ett nationellt särskilt vaccinationsprogram, samt att
- vaccination mot influensa och bältros bör införas som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för personer 65 år och äldre.

Allmänt

Bättre hälsa för seniorer blir ett allt viktigare folkhälsomål, då andelen äldre i befolkningen ökar stadigt. Förebyggande hälsovård medverkar till att hålla seniorer friskare och därmed också till att vårdens resurser utnyttjas effektivare. Till de viktigaste förebyggande insatserna hör vaccinering. Det är av stor vikt och ett påtagligt samhällsintresse att utnyttja vacciner som verksamt kan förbättra livskvaliteten och förlänga livet hos seniorer.

Främsta anledningen till vaccination är att skydda de individer som riskerar allvarlig eller livshotande sjukdom om de smittas. Ytterligare en anledning till införande i nationellt vaccinationsprogram är att vården skulle bli mer jämlik över landet. En persons bostadsort eller ekonomi ska inte avgöra om hen får tillgång till viss hälso- och sjukvård.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

I dag erbjuds alla barn och ungdomar kostnadsfri vaccination inom ramen för det nationella vaccinationsprogrammet. Men vaccination av äldre regleras inte på samma sätt. För personer över 65 år finns Folkhälsomyndighetens rekommendation som innebär att regioner bör erbjuda vaccination mot säsongsinfluensa och pneumokock. Sedan är det upp till regionerna om de vill följa rekommendationen.

Det är alltför få i Sverige som skyddar sig mot pneumokockinfektion, vilken företrädesvis drabbar äldre med svagare immunförsvar. För att minska riskerna för svårartade följder av lunginflammation hos personer i högre åldrar måste mer göras. Fler måste övertygas om att hörsamma den årliga kallelsen till vårdcentralen för vaccinering. Informationen från hälso- och sjukvården om möjligheten för äldre att vaccineras måste därför förbättras. Detta handlar också om att hälso- och sjukvården måste bli bättre på att möta äldres frågor och eventuella oro för biverkningar av vaccineringen.

Tre vaccinationer till seniorer i nationellt särskilt vaccinationsprogram

En väl sammanhållen och organiserad vaccination med tre vacciner i en så kallad seniorvaccinering – vaccin mot säsongsinfluensa, pneumokockinfektion och bältros – skulle ha goda förutsättningar att öka intresset hos äldre för att vaccinera sig. Om seniorvaccineringen också inordnades i ett nationellt vaccinationsprogram kan realistiskt en lika hög vaccinationstäckning som inom barnvaccinationsprogrammet förväntas, det vill säga över 90 procent av populationen vaccinerade. Ett seniorvaccinationsprogram kommer dessutom att kunna hanteras på motsvarande sätt som barnvaccinationsprogrammet, vilket kommer möjliggöra att ändringar i programmet kan göras enklare och därmed snabbare. Det är sannolikt att vaccination mot covid-19 bör ingå i ett framtida seniorvaccinationsprogram. Ett heltäckande vaccinationsprogram som är kostnadsfritt för den enskilde kommer att ge en ökad livskvalitet och hälsa för seniorer och mindre belastning för övriga samhället.

Beslutsunderlaget

Vi delar Folkhälsomyndighetens slutsatser, efter myndighetens beaktande av smittskyddsförordningens 13 faktorer.

Vi anser att pneumokockvaccination bör införas som ett nationellt särskilt vaccinationsprogram även för personer som har fyllt 65 år.

Skyddet mot pneumokockinfektion – den s.k. vaccinationstäckningen – ligger i Sverige långt under den av Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderade nivån. Men variationen är stor mellan regionerna. I några regioner tillhandahålls vaccinet avgiftsfritt, medan i andra delar av landet uttas en avgift vid vaccinationen.

Pneumokockvaccination är nödvändig för att ge utsatta individer skydd mot allvarlig livshotande sjukdom. Vården för de äldre skulle också bli mer jämlik över hela landet.

SPF Seniorerna beklagar att regeringen i sitt regleringsbrev för 2021 gav Folkhälsomyndigheten i uppdrag att endast uppdatera sin hälsoekonomiska analys och bedömning av vaccination av personer 75 år och äldre.

Folkhälsomyndighetens gällande rekommendation till regionerna gäller för personer 65 år och äldre. Efter att pneumokockvaccination införts som nationellt särskilt vaccinationsprogram för personer som har fyllt 75, kommer personer mellan 65 och 74 år fortsatt att vara beroende av regionernas goda vilja och godtycke.

I detta ärende har SPF Seniorernas arbetsutskott beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunniga Gustaf Bucht och Thony Björk deltagit.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Eva Eriksson', with a long horizontal flourish extending to the right.

Eva Eriksson
Förbundsordförande